

AAN De Minister van Justitie
De Minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

DATUM 17 februari 2010
ONS KENMERK z2008-00936
CONTACTPERSOON
070-8888500

UW BRIEF VAN
UW KENMERK

ONDERWERP Afronding onderzoeken artikelen 97 en 98 SUO

Op verzoek van de Gemeenschappelijke Controleautoriteit (GCA) van het Schengen Informatiesysteem (SIS) hebben de nationale controleautoriteiten van de lidstaten die zijn aangesloten op het SIS een onderzoek ingesteld naar de toepassing van de artikelen 97 en 98 van de Schengen Uitvoeringsovereenkomst (SUO). Op basis van de gebundelde onderzoeksresultaten heeft de GCA twee rapporten uitgebracht, die u hierbij als bijlagen aantreft. De antwoorden van de lidstaten die het onderzoek hebben uitgevoerd zijn in de rapporten als bijlagen opgenomen.

In Nederland is het onderzoek uitgevoerd door het College bescherming persoonsgegevens (CBP). Daartoe is een vragenlijst, die betrekking had op elke van beide soorten signaleringen, ter beantwoording voorgelegd aan het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD). De beantwoording is ingezonden aan de GCA. In dit geval heeft het onderzoek geen inhoudelijke controle van geselecteerde artikel 97- en 98-signaleringen omvat.

Artikel 97 SUO

Dit artikel regelt de signalering in het Schengen Informatiesysteem (SIS) van vermiste personen, zowel minderjarigen als meerderjarigen, en personen die ter bescherming van zichzelf of ter voorkoming van gevaar, op last van de bevoegde autoriteit of de bevoegde rechter van een Schengenstaat voorlopig in bewaring moeten worden gesteld. Omdat de aantallen artikel 97-signaleringen in de onderscheiden lidstaten grote verschillen laten zien is onderzocht of dat mogelijk samenhangt met een verschil in toepassing van dit artikel.

De resultaten van het onderzoek hebben veel informatie opgeleverd over de praktische toepassing van de signaleringen. Het rapport stelt dat, hoewel het Schengenacquis niet is bedoeld om de nationale werkwijzen te harmoniseren, de toepassing van de Schengenvoorschriften – zeker als het om de verwerking van persoonsgegevens gaat – een eenvormiger aanpak vereist. De waarborgen van de kwaliteit van de gegevens als ook de controle en het beheer van de signaleringen zijn dermate belangrijk dat, waar nodig, vergelijkbare procedures of andere garanties moeten worden gehanteerd. Uit het onderzoek zijn ook grote verschillen naar voren gekomen ten aanzien van de wijze waarop de bepaling van het SUO over de rechtstreekse toegang van de bevoegde autoriteiten tot SIS-gegevens wordt toegepast. Waarom er in bepaalde staten zo veel signaleringen zijn en elders veel minder, is niet duidelijk geworden. Volgens de GCA heeft dit te maken met specifieke nationale opvattingen en handelwijzen ten aanzien van de personen die het onderwerp uitmaken van een artikel 97-signalering.

In het licht van de bevindingen van de inspectie omtrent artikel 97 doet de GCA de volgende aanbevelingen.

1. In alle Schengenstaten moeten formele schriftelijke procedures gelden voor alle bij de artikel 97-signalerings betrokken autoriteiten.
2. In de gevallen waarin bij de artikel 97-signalerings verschillende autoriteiten zijn betrokken, moeten de procedures coherent zijn en eenvormig worden toegepast.
3. De gesignaleerde (meerderjarige) persoon moet in de mededeling van hem betreffende gegevens hebben toegestemd. De toestemming moet schriftelijk zijn gegeven, of althans schriftelijk kunnen worden gestaafd.
4. Weigering van toestemming moet steeds schriftelijk gebeuren of officieel worden vastgelegd.
5. Gegevens over minderjarigen moeten steeds langs automatische weg en volgens formele procedures worden gecontroleerd, om te voorkomen dat de betrokkene gesignaleerd blijft als hij of zij meerderjarig wordt.
6. Het M-formulier moet door alle Schengenstaten worden gebruikt.
7. Alle Schengenstaten moeten nagaan of de nationale autoriteiten die toegang hebben tot artikel 97-signalerings als autoriteiten in de zin van artikel 101, eerste lid SUO worden beschouwd.

Artikel 98 SUO

Dit artikel regelt de signalering van getuigen en van personen die door de justitiële autoriteiten in het kader van vervolging in een strafprocedure zijn opgeroepen, of aan wie een vonnis of oproep tot het ondergaan van een vrijheidsstraf dient te worden betekend, met het doel de mededeling van de woon- of verblijfplaats van die persoon. De aantallen artikel 98-signalerings in de onderscheiden Schengenstaten laten grote verschillen zien. Het onderzoek had dan ook tot doel na te gaan of deze verschillen het gevolg kunnen zijn van een verschil in toepassing door de lidstaten van dit artikel.

Uit het overzicht van de antwoorden van het onderzoek blijkt dat er diverse verschillen zijn op het gebied van het gebruik van signalerings op grond van artikel 98. Die verschillen betreffen niet alleen de nationale voorwaarden voor, maar ook de procedures die volgen op een dergelijke signalering. Het onderzoek heeft ook aanzienlijke verschillen aan het licht gebracht ten aanzien van de manier waarop de Schengenstaten de bepaling van het SUO over de rechtstreekse toegang van de bevoegde autoriteiten tot SIS-gegevens toepassen. De GCA vraagt zich af of sommige van de autoriteiten die toegang hebben, behoren tot de categorie van bevoegde autoriteiten die worden bedoeld in dit SUO-artikel. Dat is bijzonder belangrijk, gezien het doel en de aard van een artikel 98-signalerings.

Het rapport stelt dat, hoewel het Schengenacquis niet is bedoeld om de nationale werkwijzen te harmoniseren, voor de uitvoering van de Schengenvoorschriften – zeker wanneer deze betrekking hebben op de verwerking van persoonsgegevens – een min of meer uniforme benadering is vereist. De waarborgen van de kwaliteit van de gegevens als ook de controle en het beheer van de signalerings zijn dermate belangrijk dat, waar nodig, vergelijkbare procedures of andere garanties moeten worden gehanteerd. Dit geldt bijvoorbeeld voor het tijdig verwijderen van vervallen signalerings, de periodieke toetsing of de signalering langer moet worden bewaard en

de bewaartermijn voor aanvullende gegevens die via de nationale Sirenebureaus worden uitgewisseld.

In het licht van de bevindingen van het onderzoek omtrent artikel 98 doet de GCA de volgende aanbevelingen.

1. Alle Schengenlanden moeten over formele schriftelijke procedures beschikken voor alle autoriteiten die betrokken zijn bij het invoeren van artikel 98-signaleringen.
2. Ingeval verschillende autoriteiten betrokken zijn bij de invoering van artikel 98-signaleringen, moeten de procedures consistent zijn en op uniforme wijze worden toegepast.
3. De naleving van de bepalingen over toetsing van gegevens en de bewaartermijnen in de artikelen 112 en 112A SUO moet worden verbeterd.
4. Het G-formulier moet door alle Schengenlanden worden gebruikt.
5. Alle Schengenlanden moeten nagaan of de nationale autoriteiten die toegang hebben tot artikel 98-signaleringen als autoriteiten in de zin van artikel 101, eerste lid SUO worden beschouwd.

Specifieke bevindingen ten aanzien van Nederland

Uit het in Nederland uitgevoerde onderzoek is onder meer het volgende gebleken. Nederland beschikt met de NSIS-instructie waar deze betrekking heeft op artikel 97-signaleringen, over een gedetailleerde beschrijving van de gevallen waarin een signalering op grond van dit artikel toegelaten is, wie daarover beslist, wie erop toeziet dat aan de gestelde criteria wordt voldaan, en welke autoriteiten bij de uitvoering van signaleringen zijn belast met welke taken. Waar deze instructie betrekking heeft op artikel 98-signaleringen wordt beschreven hoe te handelen wanneer een Nederlandse signalering een hit oplevert in Nederland, wanneer een Nederlandse signalering leidt tot een hit in het buitenland en wanneer een buitenlandse signalering een hit in Nederland oplevert.

Met het Handboek Vermiste Personen beschikt Nederland over een uitvoerige handleiding om snel en adequaat te kunnen reageren op meldingen van vermissing. Daarin is onder meer beschreven hoe te handelen bij een melding van vermiste personen onder verschillende omstandigheden en in verschillende gevallen en tevens wanneer een dergelijke melding tot een SIS-signalering kan leiden. In Nederland bestaan derhalve uitgebreide instructies en werkprocedures voor de verwerking van artikel 97- en 98-signaleringen.

Ingevolge artikel 101, eerste lid SUO mogen uitsluitend de autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor grenscontroles en andere politie- en douanecontroles in het binnenland en de uitoefening van coördinerende functies terzake, toegang hebben tot de in het SIS opgenomen gegevens en de bevoegdheid hebben tot directe bevraging. Zoals hiervoor is vermeld heeft de GCA in beide rapporten, naar aanleiding van de bevindingen bij de verschillende lidstaten, alle lidstaten opgeroepen na te gaan of de nationale autoriteiten die toegang hebben tot artikel 97- en 98-signaleringen als autoriteiten in de zin van artikel 101, eerste lid SUO worden beschouwd.

Het KLPD heeft bij de beantwoording van de vragen van dit onderzoek naar de autoriteiten die in Nederland tot rechtstreekse toegang tot artikel 97- en 98-gegevens bevoegd zijn, opgave gedaan van de daartoe bevoegde autoriteiten. Nadat het CBP had gevraagd om verduidelijking hiervan is

deze opgave aangevuld. Er bleek evenwel geen actueel overzicht beschikbaar te zijn van de voor rechtstreekse toegang tot SIS geautoriseerde autoriteiten. Ik heb de korpsbeheerder van het KLPD, mevrouw dr. G. ter Horst, verzocht om alsnog voor een dergelijk overzicht zorg te dragen. En aangezien deze lijst met betrekking tot de overige SUO-signaleringen (artikelen 95, 96, 99 en 100) evenzeer van belang is, is de korpsbeheerder gevraagd om het overzicht ook hierop betrekking te doen hebben.

Tot slot

Ik verzoek u aan de bevindingen en aanbevelingen van de beide rapporten passende aandacht te besteden.

Een afschrift van deze brief en de beide rapporten zijn verzonden aan de functionaris voor de gegevensbescherming bij uw ministerie.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Het College bescherming persoonsgegevens,
Voor het College,

mw. mr. dr. J. Beuving
collegelid